

Aires del segle

Aventureres de la Història

Acceptar el que és de sentit comú no sempre està a l'ordre del dia. És indubtable que la Història que escrivim amb majúscules, encara que fins ahir mateix l'hagin escrita els homes, ha estat protagonitzada en un cinquanta per cent per les dones. El que és just, obvi, no sempre es fa ni es vol fer visible. Ha interessat fer opaques les existències d'aquelles que han estat les seves mares, les seves esposes, les seves amants, les seves germanes, les seves filles, les seves nétes.

Però, com deia la meua àvia, una dona de poble que tenia la saviesa del filòsof, "ensenyeu una noia a llegir i a escriure i canviarà el món". És evident que en el progressiu assolir les dones coneixements abstractes (els concrets sempre els hem sabuts) va començar la revolució imparabile que ens ha dut fins aquí i que ens dispara, com fletxes de llum, il·luminant el futur de la Humanitat.

El moviment feminista (que ha sembrat, generació darrere generació, la consciència del fet que la nostra alteritat és un patrimoni identitari que no només val sinó que s'ha de fer valdre i reconèixer) ha fet una feina excel·lent. Però ara que en recollim uns quants fruits val més no dormir a la palla i anar assumint, dones i homes, homes i dones, que la genealogia femenina entronca amb l'arbre de la Humanitat. Una branca ben fèrtil, per cert, i ho afirmo en tots els sentits.

En aquesta estela d'anar dibuixant el mapa de la presència femenina en totes les activitats humanes, Alba Espargaró i Magda Gassó han escrit un llibre de referència: *Aventureres de la Història. Els altres noms propis de la Història de Catalunya* (L'esfera dels llibres). I és que a casa nostra la feina de posar sota els focus les vides de les dones que ens han precedit ha començat amb empenta.

Alba Espargaró i Magda Gassó han fet una tria personal. Així, han escollit les do-

nes que per les seves trajectòries els han semblat més aventureres. És a dir: aquelles que van atrevir-se a significar-se, a gosar obrar sense complexos, a decidir sobre les seves vides, a parlar amb veu pròpia i a distingir-se, ja fos per voluntat o per necessitat, però en tot cas amb valentia.

En *Aventureres de la Història* hi trobem noms mítics de santes i reines (Eulàlia, Gal·la Placídia, Almodis, Ermessenda, Violant d'Hongria, Elisenda de Montcada, Elionor de Sicília, Germana de Foix), abadeses (Emma, Ingilberta), la jueva Na Meirona, la humanista Juliana Morell, les bruixes sàvies com Violant Carnera, que va ser cremada viva, Josepa Vilaret, que va protagonitzar la revolta del pa de 1789 i va ser penjada a la forca, les burgeses i feministes Dolors Montserdà i Francesca Bonnemaïson, la teixidora Rosa Amat i la mestressa Rosa de Puig, obrera de can Broquetas, la sindicalista Teresa Claramunt, la pintora Lluïsa Vidal, la cançonetista Raquel Meller... juntament amb unes quantes anònimes que s'escolen a cada pàgina, dones igualment decisives per a la marxa del món i de la Història.

En el preàmbul, les autores, que saben un niu d'Història, adverteixen, sornegueres: "Historiadors, investigadors, rigorosos documentalistes, aquest llibre no s'ha escrit pensant en vosaltres." Sobretot tenint ben present que els homes, en general, poc ens lleixen. Les autores tracten d'oferir a un públic interessat, per sort cada vegada més ampli, les històries personals d'aquelles que, del dret o del revés —més del revés que del dret— van arriscar-se a viure amb total responsabilitat l'existència que els va tocar en sort. Així, en *Aventureres de la Història* Odisseu és Odissea, i Ítaca la pàtria comuna dels aventurers universals.